

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748 NVA

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Fylkesmannen i Finnmark

Deres ref.	Deres kontaktperson	Vår ref.	Vår kontaktperson	Dato
			Martin Eggen	12.12.2018

Nødvendig revidering av forvaltningsplan for Slettnes naturreservat, Gamvik kommune, innspill fra Norsk Ornitologisk Forening (NOF).

Slettnes naturreservat ble opprettet 7. november 1996. I verneforskriftene er fugler fremsatt som en betydningsfull del av vernet: *Formålet med fredningen er å bevare et særpreget, lavtliggende strand- og heilandskap på ytterkysten, med flere vann og partier med myr og vierkratt som utgjør et svært viktig hekke- og rasteområde for våtmarksfugl.* Området er utvalgt som Ramsar-området, underlagt bestemmelser i Ramsarkonvensjonen fra 21. desember 1975, med hovedformål å beskytte våtmarksområder generelt og leveområder for vannfugl spesielt. Slettnes er også et IBA ¹ (Important Bird and Biodiversity Area).

En forvaltningsplan for Slettnes naturreservat ble godkjent av Miljødirektoratet i 2014. I denne står det at forvaltningsplanen med tilhørende bevaringsmål bør revideres hvert 5. år og minst hvert 10 år. I samme plan dokumenteres det en forverring for tilstanden for fuglelivet: *Hekkebestanden av tyvjo (60 par) er på sitt laveste på veldig lenge og de store vanlige hekkebestandene av rødnebbterne er borte i 2012. Dette har sannsynligvis også med mattilgangen i havet å gjøre, men er allikevel urovekkende.*

Oppdatert kunnskap om trusler og forvaltning

- Predasjon:

Forvaltningsplanen nevner ikke predasjon som en trussel mot verneverdiene, men nevner at rødreven har etablert hi i de mest sentrale delene av reservatet.

NOFs grunnholdning er at alle arter har sin naturlige plass i økosystemet, med egenverdi og viktige funksjoner, med bestander som er selvregulerende. Likevel mener vi at predasjonen i reservatet synes å være så betydningsfull for hekkesuksessen for de bakkehekkende artene, at tiltak bør vurderes. Atferden til de arktiske fuglene i hekkeområdet bærer preg av at rødreven må være en ny trussel i et slikt omfang i dette miljøet, og mye kan tyde på at hekkefuglbestandene i hele det fantastiske og spesielle fuglereservatet vil fortsette å bli forringet uten oppsyn og bedre forvaltning. De siste års rapporter fra forskere som driver feltarbeid på Slettnes er nedslående. Til tross for mer næring i sjøen (2018) synes hekking umulig for tyvjo (og sikkert mange andre fugler i reservatet) da reven tar alle eggene².

De hollandske forskerne er temmelig bekymret for utviklingen i reservatet der bestand og hekkeresultat for tyvjo og myrsnipe viser en negativ utvikling, mens rev og rein viser motsatt trend. Forskerne har spesielt vært opptatt av en økt revebestand (som har hatt en kraftig økning i de nordligste fylkene de siste 10-20 årene), men fokuserer også på en trend med økt tilstedeværelse og volum på reinholdet. Menneskelig avfall og fôring kan med overveiende

¹ <http://datazone.birdlife.org/site/factsheet/slettnes-iba-norway>

² <https://overthetreeine.wordpress.com/2018/06/15/red-fox-makes-life-impossible-for-skuas-and-biologists-and-divorcing-royal-skuas/>

sannsynlighet medføre høyere overlevelse hos rødrev, særlig i år med mangel på smånagere. At økt tilgang på mat i seg selv, sammen med bl.a. pågående klimaendringer, kan være en årsak til at rødreven etablerer seg i ulike fjellområder og på den arktiske tundraen er bl.a. beskrevet i handlingsplanen for fjellrev.³

Den kalde sommeren 2017 ga et absolutt lavmål for fuglene, trolig mye på grunn av snødekke/vær og lite næring i havet. I tillegg er det velkjent at ferdsel og fotografer er en belastning i hekkesesongen.

I en e-mail til oss 29. juni 2018 skriver forsker Rob van Bemmelen:

Until now, we hypothesized that if food availability would be good, the skua colony would get denser (more pairs breeding) and they would be more aggressive, allowing them to withstand the predation pressure by Red Foxes. However, this years' results show we were wrong. Food situation was obviously very good: huge feeding frenzies of Black-legged Kittiwakes, Herring Gulls, Arctic Terns, other seabirds and marine mammals were feeding on pelagic fish just off the peninsula. Arctic Skuas were obviously taking advantage of this.

Nevertheless, the number of breeding pairs did not increase relative to the preceding poor breeding years. Also, aggression levels were mediocre. Hence, predation rates were very high again. Most nests survived for only a couple of days before disappearing. We now deployed nest cameras to obtain proof about the identity of the predator, and - as expected - recorded Red Foxes taking the eggs on several instances. No other predators were identified (although the cameras failed to document two predation events). Facilitated by the good food situation, many pairs produced a second clutch (something we haven't seen before, certainly not on this scale). But many of these clutches were also predated within a few days. In contrast to last year, Dunlin nests did not suffer from predation.

An alternative hypothesis to the one stated above, is that one or a few foxes have specialized on Arctic Skua eggs. Specialization is difficult to proof, but at least we can have a better look at our nest camera pictures to see if they all refer to one or two individuals. If indeed foxes are specializing on skua eggs, it would mean that shooting foxes would help alleviating the predation pressure, at least until new individuals get specialized.

Som beskrevet i forvaltningsplanen er tilbakegangen hos sjøfugler en nasjonal og internasjonal trend som sees i sammenheng med endrede forhold i havet, med mindre muligheter til å skaffe næring. Slike forhold kan påvirke mange aspekter med fuglenes liv, bl.a. evnen til effektivt forsvar mot predatorer. Når situasjonen likevel er som den er på Slettnes, er det grunn til å tro at predatortrykket utgjør en betydelig trussel i seg selv. Det er også en faktor man delvis kan regulere på ulike måter, både gjennom jakt og gjennom å se på næringsforholdene til revene i området. Det er f.eks. sannsynlig at vinteroverlevelsen hos arten er ugunstig høy som følge av lett tilgjengelig mat fra ulike menneskeskapt kilder.

- Ferdsel og forstyrrelser

Statens naturoppsyn (SNO) er myndighetsutøver etter naturoppsynsloven, og skal ivareta nasjonale miljøverdier, som tilsyn i landets verneområder. De skal føre kontroll med at gjeldende bestemmelser for verneområder følges. SNOs lokalkontor i Tana har ansvar for oppsyn i Slettnes naturreservat, et kontor bemannet med kun én person som betjener fem

³ <http://www.miljodirektoratet.no/Documents/publikasjoner/M794/M794.pdf>

kommuner i Øst-Finnmark, Lebesby, Gamvik, Berlevåg, Nesseby og Tana, med et samlet areal på 11 480 km²! Etter det NOF kjenner til er oppsynet og kontrollen særs sporadisk i Slettnes naturreservat, og etter vårt syn lang fra tilfredsstillende.

De senere årenes økning i antallet turister gjennom sommerhalvåret, som bl.a. fører til uvettig parkering og slitasje på naturarealet. Uønsket oppførsel i verneområdet skader fuglefaunaen på både kort og lang sikt. Naturreservatet er besøkt av et stort antall personer gjennom året, inkludert langveisfarende som er dårlig kjent med lokale restriksjoner. Mange er også naturinteresserte, og fotografering er blant de viktige forstyrrelsesfaktorene. Faunakriminalitet, herunder eggssanking, må også tas alvorlig og forebygges gjennom aktiv tilstedeværelse gjennom oppsyn i Slettnes naturreservat.

I 2014, når forvaltningsplanen ble skrevet, var det ansatt en person i deltidsstilling, bosatt i Gamvik for å gjennomføre oppsynsoppgaver i reservatet. Dette oppsynet har nå opphørt. NOF fulgte opp saken i 2016 med et brev til Miljødirektoratet ⁴, der vi argumenterte for at situasjonen var uholdbar. I svaret fra direktoratet ble økonomiske årsaker brukt som argumentasjon for å si opp avtalen med den lokale oppsynsmannen.

Faunakriminalitet, herunder eggssanking, må også tas alvorlig og forebygges gjennom aktiv tilstedeværelse gjennom oppsyn. I forvaltningsplanen foreslås det en revisjon av verneforskriften gjennom å vurdere ferdselsforbudssoner i de viktigste hekkeområdene fra 1. mai til 1. august. Man foreslår også en kanalisering av ferdselen slik at de viktigste hekkeområdene for sårbare fuglearter ikke unødig forstyrres. Tilstanden i reservatet skal overvåkes gjennom en totalkartlegging av hekkende fugl de første 5 årene, deretter overvåkning hvert tredje år. NOF er av den formening at dersom noen av disse punktene ikke er fulgt opp tilstrekkelig, er dette et godt utgangspunkt for det videre arbeid med den revisjon av både forvaltningsplan og verneforskrift, som er nødvendig. Samtidig må oppsynet forbedres.

Avslutning og oppsummering

I sum er det mye som tyder på at menneskelig påvirkning gjennom fôring av rev, reindrift og ferdsel truer de viktige fuglebestandene i reservatet. På bakgrunn av reservatets situasjon ber vi om at man i 2019 starter arbeidet med en revisjon av forvaltningsplanen, dersom dette arbeidet ikke allerede er i gang. NOF vil gjerne bidra i prosessen. Effektive tiltak i reservatet må komme på plass for å sikre verneverdiene i tråd med verneforskrift. Vi ber også forvaltningen vurdere nødvendige strakstiltak for å bedre situasjonen før hekkesesongen 2019.

For Norsk Ornitologisk Forening

Dag Gjerstad [sign.]
Styremedlem i NOF avd. FI

Øystein Hauge [sign.]
Naturvernkontakt NOF avd. FI

KOPI:
SNO Lakselv
SNO Tana
Miljødirektoratet
Klima- og miljødirektoratet

⁴ <http://www.birdlife.no/organisasjonen/fylkesavdelinger/finnmark/nyhetr/?id=1707>